

**Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta národohospodářská**

**Oponentský posudek disertační práce
(posudek oponenta disertační práce)**

Autor práce : Mgr. Lucie Hronešová

Název práce : Pražská graffiti subkultura – vývoj a souvislosti

V disertační práci se Lucie Hronešová zaměřila na sporné a málo odborně zpracované téma graffiti v pražském prostředí. V úvodu si autorka správně vymezila pouze analýzu Prahy a odstoupila od zmapování graffiti tvorby v celé ČR. Rozsah a problematičnost této tvorby v našich městech představuje velký objem poznatků, aby toto téma bylo možné odborně uchopit. Hlavním cílem, jak autorka uvádí, bylo postihnout vývoj a souvislosti graffiti tvorby v městském prostředí. V podstatě realistický cíl je v disertační práci doplněn o dílčí cíl, který otvírá prostor pro postížení výtvarného aspektu graffiti. Ten je v rámci zpracování tématu spojen se sociální problematikou, která je v kulturních projevech obsažena.

Vývojové aspekty graffiti tvorby jsou v disertační práci sledovány v souvislosti s analýzou subkulturní skupiny, pro které jsou typické specifické sociální vazby, určená hierarchie i způsoby komunikace. Etnografický popis subkulturní skupiny je doplňován sociologickými úvahami, které nejsou vždy jasně teoreticky uchopeny. Autorka v úvodu práce neuvádí hypotézy, které by ji usnadnily koncepčněji řešit vytčený cíl. Snaha o propojení teoretických a empirických poznatků vede mnohdy autorku k problematickému a zavádějícímu pohledu na složitý a nejednoznačný přístup k odbornému uchopení problému graffiti tvorby v současných českých podmínkách. V této souvislosti je třeba poznamenat, že autorka na základě empirického výzkumu shromáždila velmi cenný materiál, který se pokusila hodnotit z různých úhlů pohledů. Poznanky získané empirickým výzkumem patří ke kladům předkládané disertační práce.

Disertační práce Mgr. Lucie Hronešové má 188 stran textu a ilustrativně zpracovanou přílohu. Koncepčně je oponovaná práce rozdělena do devíti, poměrně obsáhlých kapitol (respektive sedmi, neboť úvod a závěr se obvykle v odborných pracích nečísly). Po stylistické stránce je práce zpracovaná na dobré úrovni. Jazyková úroveň je poznamenána drobnými nedostatky, především v interpunkci (např. s.154).

Jednotlivé kapitoly jsou řazeny se snahou o logickou návaznost, což se autorce dařilo. Rozčlenění disertační práce odpovídá stanovenému cíli. Diskutabilnější je snaha o propojení teoretických východisek a získaných empirických poznatků. To se týká především páté, sedmé a osmé kapitoly. Struktura disertační práce je také poznamenána úsilím autorky analyzovat a hodnotit graffiti tvorbu v Praze z několika aspektů, které tuto tvorbu spíše obhajují, než sledují v širokém spektru pozitivního i negativního dopadu na kvalitu veřejného prostoru města. Mnohdy zavádějící je také pozornost, kterou věnuje autorka funkci subkultury mládeže, jejíž hlavní náplní je graffiti tvorba. Z hlediska poznání této sociální skupiny, jejíž vnitřní struktura je pouze okrajově analyzována, což je pochopitelné, neboť se jedná především o uzavřenou sociální skupinu. Empirický materiál, který autorka shromáždila k této problematice vede spíše k názoru, že sociální skupina graffiti tvorby je spíše kontrakulturou než subkulturou ve městě. Rozhodně je třeba znovu tyto otázky přehodnotit také v souvislosti se vznikem graffiti tvorby, která má kořeny spíše v oblasti protestu a

nespokojenosti se sociálním a společenským statutem v určité společnosti a v určitém geograficko politickém prostoru (např. s.91).

Přínosné poznatky nalezneme především v kapitolách, které jsou věnovány otázkám spojeným s analýzou specifik graffiti tvorby a s poznáním nositelů této tvorby. Autorka specifikuje jak využívání slangu, tak i blíže vymezuje tradiční i moderní pojetí graffiti. Výsledky popisu i analýza uvedených jevů je sledována ve společenském kontextu doby, kdy došlo k rozvoji graffiti tvorby u nás. Čtvrtá kapitola je věnována graffiti tvorbě z hlediska jejích počátků a v sociokulturním kontextu. V této části práce by bylo třeba hledat kořeny této specifické tvorby a zaměřit se hlouběji na sociální podstatu graffiti v současném světě.

V následující kapitole, která je zaměřena na vývoj pražské subkultury graffiti, sama autorka připouští, že rovněž v Praze tato subkultura graffiti má mnoho společného s negací a protestem proti soudobé, převážně konsumní společnosti. V této kapitole se také ukazuje, že graffiti tvorba má mnoho společného s touhou mladých lidí patřit k určité sociální skupině, ve které má jedinec pocit sounáležitosti s ostatními, kde je patrná vnitřní hierarchie i jasně dány její zájmy a hierarchie hodnot, i když mnohdy velmi pokleslých (např. krádeže barev apod. s.66 a n.). Prvek soutěže k existenci sociálních skupin patří a je analyzován i popisován v odborné sociologické, sociálně psychologické i etnografické literatuře. Tato část předkládané práce patří, z mého pohledu, k nejvíce nosným a také nejvíce diskutovatelným. Domnívám se, že tato část předkládané práce by měla být předmětem diskuze při obhajovacím řízení předkládané disertační práce. Diskuze by měla být zaměřena k otázkám, které blíže objasní důvody, proč autorka disertace pokládá sociální skupinu graffiti za subkulturu a ne kontrakulturu.

V obsáhlé sedmé kapitole je analyzován výtvarný charakter graffiti ve srovnání s uměním v jeho komplexním pojetí. Analýza i hodnocení je opřeno pouze o významnou práci K. Šourka o lidovém umění, která je specifickým pohledem i pojetím, které i dobové odborné literatuře i veřejnosti měla mimořádný ohlas. Při hodnocení této části práce bych předpokládala také dalších badatelů, aby pohled a specifický přístup autorky k výtvarnému charakteru graffiti byl objektivizován. Určitě bych doporučovala, aby tuto část své práce autorka ještě konsultovala s odborníky, kteří se zabývají výtvarnou tvorbou z pohledu kulturní historie. Také nemohu jednoznačně souhlasit s autorčíným pojetím, kdy graffiti tvorbu srovnává s podstatou lidového umění. Z tohoto aspektu je velmi sporné, zda jde u úzké sociální skupiny o tvorbu se skutečnými znaky a principy charakteristické pro lidové umění (s. 148 a n.).

Předkládaná disertační práce je po formální, jazykové i stylistické stránce na dobré úrovni. Autorka prokázala, že je schopna odborně zpracovat náročnou tematiku. Za stěžejní části předkládané práce jsou především výsledky terénního výzkumu, které autorka využila pro některé své závěry. Výsledky analýz empirických šetření a teoretických poznatků získaných v průběhu zpracovávání práce by bylo ještě dále ověřovat a využít při eventuálním publikování. V tomto případě bych doporučovala ještě znovu prověřit některá tvrzení.

Náročné téma v sobě zahrnuje široké spektrum otázek spojených s náročným tématem graffiti tvorby v sociálním a kulturním kontextu dneška. Z tohoto hlediska je práce průkopnická, i když některé přístupy jsou diskutovatelné a závěry správně zůstaly v otevřené podobě. **Oponovanou práci doporučuji k obhajobě.**

Datum: 5.5.2006

PhDr. Jaroslava Kaderábková, CSc.

